

LAURENȚIU RĂDVAN (radvan_laur@yahoo.com),
MIHAI ANATOLII CIOBANU (ciobanumihaianatolii@gmail.com)

Orașul Iași și surprizele Bibliotecii de Stat din Berlin: un plan polonez din 1686 și o versiune germană a planului din 1739/ La ville de Iași et les surprises de la Bibliothèque d'État de Berlin: un plan polonais de 1686 et sa version allemande de 1739 / The City of Iași and the Surprises of the Berlin State Library: a Polish Plan From 1686 and a German Version of the Plan from 1739

<https://www.doi.org/10.62616/SMIM.2025.15>

The full text is available on CEEOL / Textul integral al studiului poate fi accesat prin CEEOL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1402694>

In this study, we continue our series of research on the plans of the Moldavian capital, Iași. Previously, we examined what we believed to be the oldest map of this city, discovered in the Moscow archives and dating back to 1739. However, the Berlin State Library holds an unidentified plan that includes a sketch of Iași's fortifications as part of a campaign led by a certain „Grand General des armes de Pologne”. Research has indicated that the plan was created during the 1686 military campaign launched by Polish King Jan Sobieski. During this campaign, Iași was occupied for a month in August-September 1686, with a garrison of 1,000 soldiers led by Jan Fryderyk Koszciel left in the city, tasked with gathering supplies and fortifying the prince's castle along with three large monasteries. For this, he enlisted the help of an engineer named Gourneuille, who is also named on the map and whom we believe is most likely the same as a later engineer, Gourmonville, who worked ten years later for the great hetman Stanisław Jan Jabłonowski (who was actually the „Grand General” mentioned on the plan). The plan is valuable because it highlights several important monasteries, including the Church of St. Nicolae – the seat of the Metropolitan Church at that time, the Old and New White Church (Biserica Albă), and the Golia monastery. The Berlin State Library's collection also includes a German-language map of the city of Iași, created around 1740 by the renowned cartographer Johann Georg Maximilian von Fürstenhoff, who used one of the versions of the Russian plan from 1739. In this study, we compared this map with the aforementioned Russian maps to highlight similarities and differences and to uncover new information about the history of the former capital of Moldavia.

Keywords: Iași; Moldavia; Jan Sobieski; Stanisław Jan Jabłonowski; Johann Georg Maximilian von Fürstenhoff; cartography.

În acest studiu, continuăm seria noastră de cercetări privind planurile capitalei Moldovei, Iași. Anterior, am analizat ceea ce am considerat a fi cea mai veche hartă a acestui oraș, descoperită în arhivele de la Moscova și datând din anul 1739. Biblioteca de Stat din Berlin deține însă un plan neidentificat care include o schiță a fortificațiilor Iașilor, realizată ca parte a unei campanii conduse de un anumit „Grand General des armes de Pologne”. Cercetările au indicat că planul a fost realizat în timpul campaniei militare din 1686, lansate de regele polonez Jan Sobieski. În timpul acestei campanii, Iașul a fost ocupat timp de o lună, în august-septembrie 1686, fiind lăsată în oraș o garnizoană de 1000 de soldați condusă de Jan Fryderyk

Koszkiel, însărcinat cu adunarea proviziilor și fortificarea castelului domnesc și a trei mănăstiri mari. Pentru aceasta, el a apelat la ajutorul unui inginer numit Gourneville, menționat și pe hartă, despre care credem că este, cel mai probabil, aceeași persoană cu un alt inginer, Gourmonville, care a lucrat zece ani mai târziu pentru marele hatman Stanisław Jan Jabłonowski (care era, de fapt, „Grand General”-ul menționat pe plan). Planul este valoros deoarece evidențiază câteva mănăstiri importante, printre care Biserica Sfântul Nicolae – sediul Mitropoliei la acea vreme –, Biserica Albă Veche și Nouă, precum și mănăstirea Golia. Colecția Bibliotecii de Stat din Berlin include, de asemenea, o hartă în limba germană a orașului Iași, realizată în jurul anului 1740 de renumitul cartograf Johann Georg Maximilian von Fürstenhoff, care a folosit una dintre versiunile planului rusesc din 1739. În acest studiu, am comparat această hartă cu cele rusești menționate anterior, pentru a evidenția asemănările și diferențele, precum și pentru a descoperi informații noi despre istoria capitalei Moldovei.

Cuvinte cheie: Iași; Moldova; Jan Sobieski; Stanisław Jan Jabłonowski; Johann Georg Maximilian von Fürstenhoff; cartografie.